

# فناوری‌های نو و اخلاق

است، پنج نوبت نام رسول خدا را می‌خوانند و او جاودانه تاریخ بشر است.

نام احمد نام جمله انبیاست

چون که صد آمد نود هم پیش ماست  
اگر نام حاکمان چند صباحی بر سر زبان‌ها  
می‌ماند و دفتر عمر و یادشان به پایان می‌رسد، نام  
**محمد(ص)** تا ابد پابرجاست:  
از درهما نام شاهان برکنند

نام احمد تا ابد بر می‌زنند  
پادشاهان بر آن‌اند که به نام خود سکه زنند و درد  
دائمی آدمی را، که درد جاودانگی است، التیام بخشند.  
غافل از آنکه:

سکه شاهان همی گردد دگر

سکه احمد ببین تا مستقر  
از چه رو نام رسول گرامی در پس قرون این  
چنین ماندگار است؟ امروزه هر کس با مدد فناوری  
جدید می‌تواند بانگ خوش و ناخوشش را به در  
اقصانقاط عالم طنین اندازد. اما اگر لختی بیندیشیم  
درمی‌یابیم قدر نعمت آفرینش‌گری آدمی را شناختن  
آن است که در میان فرصت‌های فراوان به استقبال  
گزینه‌هایی برویم که بر اخلاقی شدن آدمی و غنای  
آن می‌افزاید و نه انتخابی که چهره زیبای خلاقیت و  
آفرینش‌گری ما را تیره می‌کند. قطعاً از ابتدای خلقت  
آدمی تاکنون هیچ‌گاه به این مقدار فرصت انتخاب  
و گزینش در معرض آدمی نبوده است. شکر این  
نعمت آن است که به انتخابی درست، دست بیازیم  
و از این‌رو قدرت خود افزون کنیم و نه آن که در  
جبر تمایلات و اسارت هوس‌ها گرفتار آییم و قدرت  
خویش از کف بنهیم.

شکر نعمت قدرتت افزون کند

کفر، نعمت از کفت بیرون کند

به موازات گسترش فناوری‌های  
نو، فرصت اخلاقی شدن آدمی گسترش  
می‌یابد. شاید این سخن در وهله نخست عجیب  
به نظر آید، ولی اگر اخلاق را فعلی بدانیم که صفت خود  
را از انتخاب و اراده آدمی می‌گیرد، افزایش انتخاب‌ها  
نشانگر آن است که آدمی به موقعیتی دست یافته است  
که می‌تواند توانایی انتخاب خود را بارز و ظاهر کند.  
آن کس که در میان صدها گزینه به گزینه‌ای انسانی  
دست می‌یازد، به مراتب اخلاقی‌تر از کسی است که  
اساساً گزینه‌ای پیش رو ندارد و انتخاب خوبی از سوی  
او، به ناگزیر و لاجرم است. البته این سخن به معنای  
آن نیست که در عالم واقع آدمیان اخلاقی‌تر می‌شوند،  
بلکه به معنی آن است که امکان اخلاقی شدن با  
گسترش فرصت انتخاب فزون‌تر می‌شود.

در این میان هستند کسانی که بدترین انتخاب  
ممکن را می‌کنند و بدی‌های خود را به مدد  
فناوری‌های نو تکثیر می‌کنند و می‌گسترانند. در  
چندماه اخیر شاهد آن بودیم که کسانی از قابلیت‌های  
فناوری برای مشوه کردن چهره انسانی و رحمانی  
پیامبر اکرم سوءاستفاده کردند. اینان درواقع کوشیدند  
سیاهی اندیشه خود را بگسترانند؛ پیامبری که در  
میان بخشی عظیم از مردم جهان به صفت‌های  
پسندیدة امانت‌داری، گذشت و شفقت بر خلق و  
اخلاق شناخته می‌شود. این نام برای مسلمانان  
جهان چیزی نیست جز آفتاب مهربانی و باران  
مودت و یادآور همه خوبی‌ها. نامی که از پس  
قرون و اعصار همچنان بر  
سر زبان‌هاست و نشان از  
اخلاق و کرامت انسانی  
دارد. در هر جا که  
نامی از مسلمانی

